

Suomessa vierailleen brittiläisen tutkijan Nicolas Aylottin mukaan pohjoismaiset oikeistojohtajat ovat *Tony Blairin oppipoikia*, tosin mutkan kautta (HS 19.11.). Kymmenen vuotta sitten Blair uudisti puolueensa imagon ja ajattelutavan:

”Oppositiossa vuosikausia kitunut labour julisti isoin julistein, että ’ei enää lisää veroja’. Se oli jotain ihan muuta kuin työväenpuolueelta oltiin odotettu. Ja se toi voiton.”

Blair koukkasi siis kauas rintalinjan väärälle puolelle ja varasti oikeistolta sen keskeisen iskulauseen ja puhettavan – ja menestyi. Tässä on Aylottin mielestä Blairin esikuvallinen merkitys: ”Suosio kasvaa, kun vallataan tonttia poliittisesta keskustasta.”

Nyt oikeisto niin Britanniassa kuin täällä Pohjolassa aikoo tehdä saman, vain peilikuvamaisesti. Britannian konservatiivipuolueen nykyinen johtaja David Cameron hivuttaa joukkojaan määrätietoisesti vasemmalle, kohti labouria. Myös Ruotsin Fredrik Reinfeldt laski Aylottin mukaan hätkähdyttämisen varaan ja puhui ay-liikkeen roolista positiiviseen sävyyn. Myös Suomen kokoomuksessa on pantu Aylottin mielestä innokkaina merkille Reinfeldtin vaalivoitto ja Cameronin kasvavat kannatusluvut:

”Puoluejohtaja Jyrki Katainen haluaa mukaan oikeistolaisten veljespuolueiden imuun. Siksi kokoomuksessa otetaan nyt oppia Ruotsista ja Britanniasta. Kokoomuksen ensimmäinen blairmainen veto oli esitellä Sauli Niinistö työväen presidenttinä.”

Voisiko poliittisen hyökkäysstrategian oppi olla näin yksinkertainen: muutu puolittain vastustajaksesi ja hurmaa tällä tavalla vastapuolen joukot? Jos olisi, vasemmiston Suomessa pitäisi nyt tehdä käänteinen vastaisku ja nostaa iskulauseikseen ”Lisää verohelpotuksia! Lisää kilpailua kaikkialle!”

Tässä tilanteessa tällainen reaktio olisi luultavasti vasemmistolle varma tuhon tie. Se olisi samanlaista mekaanista ajattelua kuin sellainen päättely, että jos pellon kyntäminen on hyväksi ennen siemenen kylvöä, se on hyväksi myös silloin, kun vilja on oraalla.

Monista rakenteellisista, historiallisista ja sukupolvisyistä uusliberalistinen poliittinen buumi alkoi 1980-luvulta alkaen levitä läpi koko läntisen maailman. 1990-luvulla sen lakipiste oli ohitettu, koska samat taustasyynä alkoivat työntää kehitystä ja sen mukana poliittista virtaa toiseen suuntaan.

Vuonna 1997 Blair ui virran mukana ja uudisti (uudistumista todella myös kaivanneen) vanhan työväenpuolueen ajattelun ja toimintatavan. Vastaavalla tavalla Fredrik Reinfeldt ui tänä

syksynä toiseen suuntaan kulkevan virran mukana ja voitti.

Virta vie nyt monista syistä vasemmalle, ja oikeistojohtajat niin Britanniassa, Ruotsissa ja Suomessa ovat oivaltaneet tämän. Suomessa erityisesti SDP tuntuu kuitenkin edelleen elävän edellistä, 1990-luvun oikeistolaista aaltoa ja pyrkii uimaan sen mukana. Siis vastavirtaan.

Mitä vasemmiston sitten pitäisi tehdä? Tietysti uida virran mukana kauemmas vasemmalle – mikä samalla veisi koko vasemmistoa lähemmäs sen omien (yhteisten) syntysijojen arvo maailmaa. Vanhasta voi tehdä uutta. Pitkän oikeistolaisen aallon ajan keskeisenä hallituspuolueena istuneelta SDP:ltä vallan hätkäyttäviä iskulauseita olisivat tässä ja nyt nämä: ”Ei enää tuloerojen kasvua! Ei enää köyhyyttä!”

Suomen sotilas -lehti on julistanut kilpailun Suomen arvostetuimmasta ja rohkeimmasta Mannerheim-ristin ritarista. Tarjolla on 187 sotasankaria. Tampereen yliopiston Alumnin puheenjohtajan Matti Parjasen ehdoton suosikki on saman yliopiston entinen rehtori *Paavo Koli* (Aikalainen 18/06):

”Muutama kuukausi sosiologian professoriksi nimittämisen jälkeen hänet valittiin rehtoriksi 42-vuotiaana. Koli pisti heti hösseliksi. Litisti vanhoilliset, kaikkea uutta vastustaneet pro-

fessorit, veljeili ylioppilaskunnan kanssa, nosti opetusministeriön rinnuksista seinälle ja nousi Virolaisen, Karjalaisen ja jopa Koiviston edelle tasavallan presidenttigallupissa. Kolin yllättävää suosiota kansan keskuudessa nosti hänen rohkeutensa arvostella julkisesti Urho Kekkonen synnyttämää oligarkiaa, harvainvaltaa. Kolin postilaatikko täyttyi kansan hurraa-korteista.

20-vuotias Paavo Koli oli heti jatkosodan alussa hankkinut poikkeuksellisilla johtajan ominaisuuksillaan ja uhkarohkeudellaan Vienan Karjalassa sellaiset Suomen itsenäisyyden puolustamisen tehokkuusindeksit, että hänelle myönnettiin Mannerheim-ristin ritarius siihen mennessä nuorimpana upseerina.”

Valitettavasti äänestys on jo päättynyt (marraskuun lopussa), mutta tuloksen voi käydä katso-massa osoitteessa www.suomen-rohkeinritari.fi.

”Muistattehan vielä, miten muinaisen Napakymppi-ohjelman lentäväksi lauseeksi muodostui: ’Sellainen ihan tavallinen, rehellinen suomalainen mies’. Niin naiset vastasivat, kun heiltä kysyttiin miesihannetta. Kesti vuosia ennen kuin kukaan keksi hyödyntää julkisen pariutumistutkimuksen tulosta politiikassa. Silloin tuotekehittely oli keskustan kellareissa edennyt prototyyppiin nimeltä Matti Vanhanen. Oli syntynyt *ITSM* eli Ihan Tavallinen Suomalainen Mies. Valtaan hän nousi, kun tarvittiin oikein hyvää miestä.

Tänään kenelläkään ei ole epäilystään siitä, ettei Suomal-

la olisi ainakin näköisensä johtaja. Pääministeri Matti Vanhanen on politiikan Petri Tamminen, josta juuri kenelläkään ei ole pahaa sanottavaa. Mistä voisikaan? Tavallinen Matti ei ole vihreä tuuli, vaan harmaa pyörremyrsky, joka vie jalat alta. Mitä siitä, että töitä onkin niin paljon, ettei aika riitä haaveilemiseen yhdessä vanhenemisesta Susanin kanssa ja silloin saa Susan jäädä. Hiljaisissa vesissä ne isot kalat ku-tevat. Tosimies ei viinaa juo. Ja jos haluatte työtöt jutella, laittaa-kaa tekstari.” (*Matti Posio*, Aamulehti 12.11.)

Petri Tamminen ”Enon opetus-
set” oli yksi tämän vuoden Finlandia-palkintoehdokkaista (tätä kirjoitettaessa ei ole tiedossa, kuka kisan voitti). Aamulehden haastattelussa (17.11.) Tamminen luonnehtii itseään:

”Enhän minä ole romaanikirjailija, vaan lyhytproosan kirjoittaja. Minä hinkkaan lausetta niin kauan, ettei siitä mikään naula enää tökkää.”

Tamminen kokeekin ehdokkuutensa kiitoksena hyvästä lauseesta: ”Semmoisesta, jonka kirjoitettuaan odottaa, että joku tulisi ovelle kukkapuskan kanssa onnittelemaan.”

Siinähän tuli saman tien esimerkki. Mutta ei paljon huomomaksi jää haastattelun tehnyt toimittaja *Johanna Vehkoo*, jolta irtoaa tällainen kiteytys: ”Tamminen, tämä tuulessa väri-sevä oliivinlehti, itse menee epävarmuudessaan ja ujoudessaan niin pitkälle, että hän on puhunut siitä jopa televisiossa.”

”Miksi *Väinö Linna* on niin suosittu? Siksi, että hän on niin hyvä kirjailija, piste. On muitakin syitä. Kansasta noussut Kivi oli kuollut köyhänä ja hulluna. Kansasta noussut Linna oli kirjailijana ensimmäinen voittaja, kaikilla sepeleillä. Hän oli ihmisenä menestymisen malli niin kuin hänen hahmonsä olivat selviämisen malleja.

Pitää kysyä, kuinka pitkälle Linnan terapeutin rohkaiseva vaikutus oikein ulottuu. Koulumenestykseen, teknologiamenestykseen? Pitääkö Linnan aktiiviset, pärjäävät ihmiset malleina asettaa tasa-arvon, sukupuolten resurssien rinnalle, synnä suomalaisten nykyiseen menestykseen?” (*Matti Mäkelä*, Aamulehti 25.10.)

Miten kirjailijan ideat syntyvät? Tässä yksi esimerkki 30 vuoden takaa, *Veikko Huovisen* päiväkirjakirjasta *Humusavotta* (Otava 1976):

”Kävimme tänään Utin kanssa hakemassa traditionaaliset matikkamme Sapson seljiltä. Tulomatalla Utin leikattua selkää kivisti. Näimme lumessa outoja jälkiä. Villiminkki?”

Sain idean. Kirjoitan tarinan *Villimunkki*. Se kuvaa luostarista karannutta munkkia, jota metropoliitti ja igumeni jahtaavat. Lumisille järvenselille ja soille ilmestyy villimunkin loputtomia jälkinauhjoja, joskus kajah-taa demooninen nauru. Taas yksi lyhyiden erikoisten aihe.”